

เกสชกรในการดูแลผู้ป่วย COVID-19 ที่กักตัวอยู่ที่บ้าน (Home Isolation)

ในช่วงการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ระลอกใหม่ที่มีการระบาดในวงกว้าง ชมรมเกสชชนบทได้สนับสนุนการดำเนินการในหลายช่องทาง เพื่อให้ประชาชนได้เข้าถึงการดูแลตัวเองที่มีประสิทธิภาพ อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน โดยระดมเกสชกรในพื้นที่ต่างๆให้เข้าร่วมงานในทีมสหวิชาชีพ

“คนไทยต้องอยู่ร่วมกับ COVID-19 ได้อย่างปลอดภัย” เป็นแนวคิดที่ชมรมเกสชชนบทพยายามผลักดันให้เกิดผลต่อสังคมวงกว้าง โดยประเด็นสำคัญนอกจากการร่วมดูแลรักษาผู้ป่วยตามบทบาทของเกสชกรในโรงพยาบาลหรือหน่วยบริการต่างๆแล้ว ชมรมฯได้ผลักดันให้มีการส่งเสริมการใช้ชุดตรวจ COVID19 เบื้องต้นด้วยตัวเองด้วย โดยทำหนังสือเปิดผนึกเผยแพร่ต่อสื่อมวลชน เสนอให้เริ่มมีการใช้ Self Swab Rapid Test และต่อมาในช่วงต้นเดือนสิงหาคม 64 ชมรมเกสชชนบทได้ทำหนังสือถึง อัย.กรมวิทย์ และสปสช. สนับสนุนให้ประชาชนใช้ชุดตรวจโควิดเบื้องต้น เพื่อบรรเทาสถานการณ์รอตรวจโควิด และในเวลาต่อมา กระทรวงสาธารณสุขและหน่วยงานต่างๆ ก็ได้สนับสนุนให้เกิดกลไกการตรวจการติดเชื้อด้วยตัวเอง รวมไปถึง Home Isolation และ Community Isolation

ชมรมเกสชชนบทและเครือข่ายเกสชกร นพย.ได้ร่วมมือกับ สปสช.ในการดูแลผู้ป่วยกลุ่มสีเขียวและสีเหลืองบางกลุ่มที่กักตัวอยู่ที่บ้าน แต่ยังไม่สามารถเข้าถึงทรัพยากรต่างๆ โดยสปสช.มีฐานข้อมูลและระบบในการให้ผู้ป่วยแจ้งข้อมูลเพื่อคัดกรอง ในเวลานั้น ชมรมเกสชชนบทได้ระดมเกสชกรและ

นิสิตนักศึกษาเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยต่างๆรวมประมาณ 100 คนมาช่วยกันรับโทรศัพท์เพื่อคัดกรองผู้ป่วย ติดตามการใช้ยาและผลข้างเคียงจากการใช้ยา และส่งต่อผู้ป่วย ที่มีอาการรุนแรงมากยิ่งขึ้น เครื่องข่ายเภสัชกรอาสาที่มาช่วยงานได้สะท้อนประสบการณ์ไว้ ดังนี้

“..... ได้รับมอบหมายให้โทรหาผู้ป่วย มีทั้งเคสที่อยู่โรงพยาบาลและได้รับยา Favipiravir จากหน่วยงานอื่นแล้ว และมีเคสที่ป่วยมาหลายวันแต่ยังไม่ได้รับการรักษา ส่วนใหญ่ที่ได้จะเป็นกลุ่มผู้ป่วย สีเขียว แต่เพื่อนคนอื่นๆก็ได้รับทั้งเคสผู้ป่วยสูงอายุ ผู้ป่วยกลุ่มสีแดงที่ยังรอเตียงอยู่

ยกตัวอย่างเคสผู้ป่วยเด็ก มีอาการคลื่นไม่รู้สึก จมูกไม่ได้กลิ่น ไอและท้องเสีย เคสนี้เราได้คุยกับผู้ปกครองของเด็กนานพอสมควร ซึ่งผู้ปกครองเล่าว่า ลูกเป็นมาจะ 10 วันแล้ว ยังไม่มีหน่วยงานไหน มารักษา ไม่มียา เป็นห่วงลูกมาก กลัวเชื้อจะลงปอด และกลัวตัวเองจะติดไปด้วย เพราะเป็นหัวหน้าครอบครัว ถ้าติดโควิดอีกคน จะทำอย่างไรต่อไป ...

ซึ่งจากการที่ได้พูดคุยกับผู้ป่วย พบว่าผู้ป่วยมีความลำบาก มีความเครียดมาก ต้องการยา เครื่องวัดออกซิเจน อาหาร และน้ำยาฆ่าเชื้อต่างๆ และผู้ป่วยรู้สึกดีใจที่เราจะส่งยา อาหารและชุดแรก ไปได้ให้ รู้สึกอุ่นใจที่เรารับฟังเขา .....

“.... .เคสแรกที่โทรไปจะเป็นคุณลุงอายุประมาณ 60 ปีรับสาย ซึ่งลุงยังไม่มีหน่วยงานไหนรับไป รักษา เสียงลุงแหบมาก แทบฟังไม่รู้เรื่อง น้ำเสียงแกฟังดูเศร้าๆ

อีกเคสเป็นเด็กผู้ชายอายุ 13 ปี กักตัวอยู่บ้าน พอเราพูดเรื่องยาขึ้นมา น้องน่าจะไม่รู้เรื่อง เลยเอาโทรศัพท์ไปให้แม่คุยให้ ระหว่างคุยก็จะมีคนอยู่ในบ้านเดียวกันหลายคน ซึ่งก็ทำให้คิดขึ้นมาว่า “ค่อนข้างเสี่ยงต่อการแพร่เชื้อมาก”

เคสที่ได้รับมอบหมาย ยังถือว่าดีในระดับหนึ่ง แต่เคสที่เพื่อนได้รับมอบหมายค่อนข้างทำให้รู้สึก สงสารปนกับหดหูใจ ไม่ว่าจะป็นเด็กทารกในบ้านที่ติดเชื้อมาจากคนในบ้านด้วยกัน ติดเชื้อทั้งครอบครัว คนหนึ่งได้รับการรักษาแล้วแต่ก็ยังมีอีกคนที่คอยความช่วยเหลือจากหน่วยงานอยู่ข้างหลัง แล้วก็ยังมียก หลายๆเคสที่แสดงถึงความล้มเหลวในการบริหารจัดการต่อการระบาดนี้

ถึงจะเป็นแค่ 6 เคสที่เราได้เป็นส่วนหนึ่งในการช่วยเหลือ แต่ก็ทำให้รู้ว่ายังมีอีกหลายชีวิตที่ ต้องการความช่วยเหลือ ยังมีอีกหลายชีวิตที่ถูกทิ้งไว้ข้างหลัง .....

“..... ผู้ป่วยเริ่มเป็นคนเดียว ยังไม่ได้รับการรักษา แต่ต้องอยู่ร่วมกับกับคนในครอบครัว ทำให้ คนในครอบครัวทุกคนติดโรค Covid 19 ถึง 8 คน - ผู้ป่วยต้องการยาอื่นๆด้วย เช่น ยาแก้ไอ, ยาแก้เจ็บคอ

- ผู้ป่วยต้องการเครื่องมืออื่นด้วย เช่น ที่วัดอุณหภูมิ, เครื่องวัดออกซิเจน
- ผู้ป่วยไม่ทราบว่าต้องติดต่อหน่วยงานไหน ที่จะจัดหาโรงพยาบาล หรือจัดหายามาให้

- ผู้ป่วยรู้สึกท้อใจ

ตัวอย่าง 3 เคส จาก 11 เคสที่ทำ

- มีเคสหนึ่งคนคุณพ่อติดโควิดแต่ได้รับการรักษาที่โรงพยาบาลแล้ว แต่ลูกสาว 2 คนยังไม่ได้รับการรักษา ตอนนี้อยู่ที่บ้าน ไม่มียารักษา คุณพ่อเป็นห่วงลูกสาวที่อยู่บ้านเป็นอย่างมาก จึงขอให้ส่งยาไปให้ลูกสาวทั้ง 2

- มีเคสผู้ป่วยอายุ 19 ในบ้านมีสมาชิก 8 คน พ่อ, แม่, ยาย, ย่า, น้องสาว, พี่ชาย, น้องชาย และผู้ป่วย ติดโควิดทั้งหมด ผู้ป่วยขอยาให้ผู้ป่วยและญาติๆ

- มีเคสผู้ป่วยเล่าอาการให้ฟังว่า เมื่อคืนก่อนอาการรุนแรงมาก จนผู้ป่วยกังวล แต่ผู้ป่วยก็ตีใจมากที่เราโทรไป และจะส่งยาให้ .....

“..... ในการติดต่อผู้ป่วยที่มีผลบวกและกักตัวอยู่ที่บ้านเพื่อให้ได้รับยาเร็วขึ้น...

...เราไม่มีทางรู้เลยว่าปลายสายจะเป็นอย่างไร อาการดีขึ้น แยก มีอาการผิดปกติอะไรบ้าง...

...ปลายสายมีทั้งสั้นหวั้ง โกรธ ท้อแท้ สงสัย...

...การได้คุยกับคนไข้เหล่านี้อย่างน้อยก็ยังช่วยให้เขาเข้าถึงบริการและเข้าถึงยาได้เร็วขึ้น ถึงแม้ที่เราทำจะเป็นส่วนน้อยก็ยังดี ค่อยๆทยอยทำไป ...

...การนั่งเฉยและก่นด่าใครสักคน มันอาจจะไม่ช่วยคนที่เจ็บป่วย ถ้าเราไม่ลุกขึ้นมาช่วยคนที่ป่วยอาจจะแยกว่านี่ก็ได้....

...วันนี้เราได้รับคำขอบคุณจากคนป่วยหลายๆคนที่ยังรอการรักษาอยู่ อย่างน้อยยังมีคนที่ยื่นมือเข้ามาช่วยเค้ายามลำบาก อย่างน้อยยังมีคนเห็นความทุกข์ยากในภาวะเช่นนี้ .....

“..... โทรศัพท์ถึงผู้ป่วยโควิด-19 ในพื้นที่ กทม. เพื่อสอบถามข้อมูลความเจ็บป่วย ข้อมูลการเข้ารับการรักษา รวมถึงให้คำแนะนำวิธีการใช้ยา Favipiravir ที่จะถูกส่งจาก สปสช. ไปให้ผู้ป่วยใช้รักษาตนเองที่บ้าน คุยสายไป สะเทือนใจไป ได้ยินทั้งเสียงไอ เสียงหอบ ได้ยินเสียงหายใจ และคำพูดสั้นครี้อจากตัวผู้ป่วย บางครอบครัวติดกันทั้งบ้าน พ่อ แม่ เด็กเล็ก ผู้สูงอายุ หญิงตั้งครรภ์ ท้ายประโยคได้แต่บอกว่า ขอให้หายป่วยไวๆ เป็นกำลังใจให้นะครับ .....

ยังมีอีกหลากหลายบทบาทของเภสัชกรในช่วงการระบาด COVID19 ที่ได้ช่วยกันทำงาน เช่น เภสัชกรในโรงพยาบาลสนาม เภสัชกรในหน่วยฉีดวัคซีน เภสัชกรในส่วนเตรียมยาและวัคซีน เภสัชกรในภาคสนาม ทั้ง Home Isolation และ Community Isolation การออกหน่วยฉีดวัคซีนถึงที่บ้านร่วมกับทีมสหวิชาชีพ การเข้าไปช่วยการยับยั้งการระบาดในโรงงานอุตสาหกรรมและในพื้นที่อุตสาหกรรมต่างๆ แม้จะเป็นเพียงส่วนน้อย แต่ก็พิสูจน์ให้เห็นได้ว่า เภสัชกรสามารถลงมือทำและช่วยแก้ไขปัญหาได้อย่างเป็นรูปธรรม

